

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

9 Quale peccatum sit stuprum & raptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

norum non permittenti impendeat. Vide Caietanum art. 4. sub finem.

⁶⁵ *Aspectus.* Quod ad aspectum attinet, si versetur circa partes honestas, nullum in eo per se præcisè est peccatum, nisi fortè actus otiosi, aut si ad concupiscendum fiat, ut docet Caiet. v. Impudicitia. Et ratio est, quia cum aspectus sit sensus magis eleuatus & spiritalis, per se non mouet ad voluptatem carnalem. Potest tamen esse peccatum ratione periculi, maximè si sit diurnus. v. g. circa feminam pulchram. Nam aspectus facit ut phantasia apprehendat rem illam non solum ut delectabilem visui, sed etiam ut delectabilem tactui, & carni: ex qua imaginatione naturaliter sequitur in affectu complacentia & delectatio, in spiritibus & sanguine commotio, & hinc in membris rebellio. Itaque curiosi aspectus sunt valdè vitandi. nam innumeri ex illis sunt perducti ad lapsum. Hinc Psalm. 118. *Auerte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuifica me.* & Ecclesiastici 31. *Ne quis oculo quid creatum est? Iob 21. Peperi sedus cum oculis meis, ne umquam cogitarem de virgine.* Admisset se plerumque diabolus, & facit ut species visa assidue obuersetur phantasiæ, quæ sensim affectum allicit, & naturam commouet.

Si autem versetur circa partes inhonestas, etsi non tantam vim habeat, quantam contactus, nec tam directè moueat; tamen plerumque naturam concitat, & voluptatem carnalem excitat, quam sine peccato mortifero intendere non potes, ut docet Siluest. v. Delectatio, q. 4. Si autem ob causam necessariam vel vilem fiat, & nulla talis voluptas intendatur, non erit peccatum, etsi ea præter intentionem subrepat.

Ex curiositate. Si autem ex curiositate fiat, non potest excusari à peccato veniali; imò nec à mortali, si circa diuersum sexum: quia est res valdè fœda contra naturalem honestatem, & valdè libidinem prouocans. Idem ob eandem rationem dicendum, si fiat specie mortificationis; ut docet D. Anson. 2. p. tit. 5. cap. 1. §. De quibusdam qui huiusmodi prætextu feminam coram se nudari faciebant, adeo enim id repugnat naturali honestati, ut primi parentes statim post transgressionem non sint passi se nudos videri, ut idem ait. Circa eundem sexum, si ex curiositate fiat, est minor indecentia; tamen potest esse peccatum mortale ratione periculi consensus in voluptatem, vel in actum turpem, aut ratione scandali.

DUBITATIO IX.

Quale peccatum sit stuprum & raptus.

D. Thomas art. 6. & 7.

⁶⁶ *Stuprum generatim.* **S** *Stuprum* generatim significat omnem concubitum legibus vetitum. vnde passim apud Auctores *adulterium, incestus, & libido præposita* stuprum vocantur: ut ex Plauto, Cicerone, & aliis constar.

Strictè. Strictè verò accipitur pro virginis violatione, maximè si per vim fiat. quo modo addit malitiam mortiferam contra iustitiam, actui fornicationis; estque graue crimen, quod etiam morte per leges punitur; siue virgo sit, cui vis illata est, siue corrupta. Grauius tamen est in virgine, propter florem pudicitiae vi ereptum.

Si verò non fiat per vim, sed ipsa sponte con-

sentiente, probabilis est circumstantiam virginis non addere malitiam mortiferam, ut ostensum est lib. 2. cap. 10. dubit. 1. quo cap. de hoc vitio & obligatione iustitiæ ex eo orta sit multa diximus.

Raptus. **Raptus** propriè dicitur, cum persona aliqua libidinis causâ, vi illata abducitur, siue sit masculus, siue femina; siue nupta, siue innupta; siue vis inferatur soli abductæ, siue ijs quorum potestati subest, siue vtrisque: ut colligit Gratianus ex c. 3. De raptoribus. 36. q. 1. Ad raptum enim tria requiruntur; nimirum vis illata, abductio, & ut fiat causâ concubitus, aut alterius libidinis.

Si non abducatur, sed in loco violetur, non propriè dicitur *raptus*, sed vim seu *stuprum* passa: quamvis generatim id etiam raptus vocetur, iuxta D. Thomam art. 7. & Nauar. cap. 16. num. 3. & Gratianum d. c. 3. De raptoribus. 36. q. 1. quem sequuntur alij. vnde & penæ raptorum ad tales pertinent. Similiter si nulla vis inferatur, sed ipsa sponte discedat cum amasio, parentibus nescientibus, non erit propriè raptus, sed voluntaria fuga. Itaque requiritur ut vis inferatur vel ipsi, vel saltem ijs ad quos pertinet, v. g. parenti, marito, sponso, curatori; abducendo illam ipsis contradicentibus, & repugnantibus.

Si abducatur non causâ libidinis, sed redigendi in seruitutem, & vindicandi dominij, dicitur *plagium*, non raptus: est enim furtum hominis, non luxuria. non tamen requiritur ad raptum ut re ipsa concubitus sit secutus; sufficit ut eo sine raptu sit, ut ex variis textibus iuris colligitur.

Quomodo Petes, Quomodo ergo raptus ponitur species luxuriæ, cum potius sit species iniuriæ? ⁶⁷

Respondet. Ratione intentionis pertinere ad luxuriam; quia libidinis causâ sit: ipse tamen actus exterior secundum se solum est contra iustitiam, nisi ei coniungatur violatio. Vel certè dicendum est, raptum completum esse speciem luxuriæ; completur enim per concubitum, ad quem proximè tendit: & sic ratione sui termini pertinet illud opus externum ad luxuriam, veluti quadam species eius; non tamen est propriè, seu metaphysicè loquendo, species; quia circumstantia illa, per quam contrahitur communis ratio luxuriæ in raptu, non est propriè contra castitatem, sed contra iustitiam.

Ex his patet, duplicem malitiam in hoc actu includi; alteram contra iustitiam, alteram contra castitatem: ac proinde ad vtrumque vitium pertinere; quamvis ratione finis inter species luxuriæ numeretur.

Notandum est, graues penas vtroque Iure in raptos esse constitutas, L. vnica, C. de raptu virginum, &c. pro raptu puella, vel mulieris honesta, siue nupta, siue innupta, statuitur supplicium capitis tum raptori, tum ijs qui ipsi auxilio fuerint: & bona eorum addicenda per Iudicem mulieri raptæ. Deprehensus in flagranti crimine, potest à coniunctis personis, & à tutoribus, vel curatoribus raptæ impunè interfici. Si raptus sit serua, etiam supplicium capitis decernitur, absque tamen bonorum additione. Hic sub raptu Doctores etiam vim illatam libidinis causâ, etsi persona non sit abducta, intelligunt.

Iure verò Canonico cap. Raptor. 33 & cap. 34. Statutum. 27. q. 2. statuitur, Primò, ut raptor alienæ sponse publica penitentia mulsetur. Secun-

Secun-

Est impedimentum impediens.

Secundò, Vt sine spe coniugij maneat. Itaque est impedimentum non quidem dirimens, sed impediens ab omni coniugio. Potest tamen Episcopus in eo dispensare, imò quibusdam locis non est hoc impedimentum in usu; vt Nauarrus notauit cap. 22. num. 74.

Sunt excommunicati.

Tertiò, Raptor alicuius puella, vel mulieris cuiuscumque, & omnes illi consilium, auxilium & fauorem præbentes sunt ipso iure excommunicati, & perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu deiciendi. Ita Concilium Trident. sess. 24. de reformatione. matrim. cap. 6.

69 Est impedimentum pro tempore dirimens.

Quartò, Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in eius potestate manserit, nullum potest consistere matrimonium, etiam si ipsa libere consenserit; vnde pro eo tempore est impedimentum dirimens. Vbi tamen à raptoe fuerit separata, & in loco tuto & libero constituta, potest illi nubere, si velit. Ita Concilium supra. quo casu putant quidam tolli infamiam, & incapacitatem ad dignitates, per raptum contractam; alioquin rapta cogeretur nubere viro infami; quod esset in ipsius grauamen, contra fauorem, quem Concilium intendit dare matrimonio. vide Henriquez lib. 2. de matrim. cap. vlt.

An per nuptias cum rapta, tollatur infamia.

Contrarium puto verius: nam Concilium id aperte videtur excludere; sic enim ait: *Quod si rapta, à raptoe separata, & in loco tuto ac libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, &c.* quasi dicat, etiam si illam duxerit, incurrat in has penas.

Ad rationem.

Ad rationem in contrarium dico, non cogi illam nubere infami, sed posse abstinere, si velit. Imò iure ciuili non poterit ei nubere, vt patet C. de raptu virginum; quod fuit confirmatum iure Canonico antiquo, cap. Raptores. 2. & cap. 11. Placuit. 36. q. 2. quamuis id postea reuocatum fuerit, vt constat ex cap. fin. de raptoribus. vnde Concilium non cupit illi matrimonio fauorem præstare; sed restringit concessionem d. cap. finalis, vbi non requiritur vt constitutur in loco tuto, sed solum vt libere consentiat.

70

Circa prædictum decretum tria notanda. Primum, Valdè probabile videri, illud non habere locum in raptu, qui fit tantum causâ libidinis explenda; de quo iam dictum est: sed dumtaxat in eo qui dirigitur ad contrahendum matrimonium. ita docet Sancius lib. 7. de matrim. disput. 1. 3. n. 4. Congruum enim erat, vt ille raptus esset matrimonij impedimentum, qui propter matrimonium attentatur; nimirum, vt nemo audeat attentare per quod se suo fine videt frustrandum. quæ ratio non habet locum in raptu causâ libidinis facto. Accedit, quòd rariùs ex tali sequatur matrimonium. nam plerumque raptam, vbi libidinem expleuerint, repellunt. Confir. quia verba intelligenda iuxta præsentem materiam. alioqui dicendum erit, etiam ex raptu seruendi causâ facto, impedimentum nasci.

Secundum, Non habere etiam locum, cum puella sponte consensit abductioni, etiam si parentibus repugnantibus fiat. Ratio est, tum quia propriè non est raptus; quamuis ratione violentiæ quæ fit parentibus, sub quorum cura est, raptus dica-

tur, & iure ciuili puniatur: tum quia iste raptus non repugnat villo modo libertati matrimonij, cui Concilium eo decreto solum voluit consultum; cuius signum est, quòd semper permittat matrimonium, quando puella suæ libertati est restituta, nec requirat consensum parentum.

Tertium, Non habere locum in raptu, quo si sponsus sponsus rapit propriam sponsam; quia id in iure raptus non vocatur crimen raptus; eò quòd ex desponsa. sponsam. tione aliquid iuris in eam habeat; vt rectè notat D. Thomas ar. 6. ad quartum, & reliqui Doctores. Vnde Gelasius Papa (vt habetur 36. qu. 1. c. Lex illa 2.) dicit: *Lex illa prætorum Principum, ibi raptum dicit esse commissum, vbi puella, de cuius nuptijs ante nihil actum fuerat, videbatur abducta.*

DUBITATIO X.

Quid adulterium, & quale peccatum.

D. Thomas art. 8.

Adulterium iuxta D. Thomam, dictum est 71 quasi ad alienum torum accessio: nihil enim est aliud quàm alieni tori violatio. vnde requiritur vt vterque vel alter sit iunctus matrimonio; nam circumstantia coniugij in viro vel in femina facit vt actus luxuriæ dicatur adulterium.

Porro hunc actum esse peccatum mortiferum, Est peccatum constat ex pluribus sacra Scriptura locis; Exo. 20. tum mortis. Non machaberis. Leuit. 20. Si machatus quis fuerit tale. cum uxore alterius, & adulterium perpetraverit cum coniuge proximi sui, morte moriatur & machus & adultera. Idem habetur Deuter. 22. & 27. Maledictus qui dormierit cum uxore proximi sui. Iob 31. Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei infidatus sum: scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurruerunt alij: hoc enim nefas est & iniquitas maxima. Ignis est vsque ad perditionem deuorans; & omnia eradicans genimina.

Vide pulcherrima in hanc sententiam Ecclesiastici 2. Prouerb. 6. Ieremias 5. 1. ad Cor. 6. Nolite errare, neque fornicari, neque adulteri, neque molles regnum Dei possidebunt. Adde etiam, animalia Bruta non quædam adulterium detestari & vindicare, vt Gui nullus adulterium Parisiensis primæ partis de Vniuerso par-terium. te 3. cap. 8. de ciconiis testatur: Tempore, inquit, plebunt. meo, ciconia tamquam de adulterio conuicta per olfactum masculi sui, congregata multitudine ciconiarum, nescio qualiter accusante masculo, vel detegente eius crimen, à tota illa multitudine deplumata atque dilacerata est, tamquam concilio aut iudicio omnium esset adulterij iudicata.

Ratio est manifesta, quia continet totam malignitatem fornicationis, quam ostendimus esse mortiferam; & præterea iniuriam in coniugem, quatenus enim est inter personas nullo vinculo coniugali copulatas, habet deformitatem & omnia incommoda fornicationis: quatenus verò est contra ius coniugis in re graui, est grauis iniuria contra iustitiam admissa: nam vir non habet potestatem corporis sui, sed uxor; & contra, uxor non habet potestatem corporis sui, sed vir; vt docet Apost. 1. ad Cor. 7. Consistit autem hæc potestas, seu hoc ius in duobus. Primò, Quòd alter teneatur alteri volenti debitum coniugale persolvere. Secundò, Quòd teneatur à persona extranea abstinere. Itaque duobus modis fit coniugi grauis iniuria in causâ matrimonij. Primò, Si nolit petenti debi-

72

Cur sit peccatum mortale.

Ius coniugis.

Dupliciter fit coniugi iniuria.